

Rīgā, 2016. gada 24. oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Ļāvu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija:
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija

EKSPERTA ATZINUMS

Nr. 2016/20

1. Eksperta atzinuma mērķis

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" pasūtījuma Dabas aizsardzības pārvaldes publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP 2016/22) ietvaros sniegt eksperta vērtējumu par 22.11.2005. MK noteikumos Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" iekļauto **Ieriķu muižas aleju** tās izpētes un robežu izvērtēšanas kontekstā. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi (1) izvērtēt alejas aizsardzības statusu un tās novērtējumu teritorijas plānošanas dokumentos (2) veikt alejas apsekošanu dabā, lai pārbaudītu, vai alejā ir īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju atradnes, novērtēt alejas nozīmi konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanā ilgtermiņā (4) sniegt rekomendācijas nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai alejā konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas kontekstā (5) apzināt pieejamo kultūrvēsturisko informāciju par Ieriķu muižas aleju (6) sniegt ieteikumus par alejas robežas optimālo novietojumu no bioloģiskās vērtības, alejas saglabāšanas viedokļa un ainaviskās situācijas

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupām – sūnas, ķērpji. Atzinumā ir sniegta informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" uzskaitītajām sūnu un ķērpju sugām.

Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs uz 6 lpp), viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas", otrs paliek eksperta rīcībā.

2. Eksperta atzinuma sagatavošanas metodes

Alejas esošais aizsardzības statuss noteikts, balstoties uz Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem, kā arī Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par īpaši

aizsargājamajām dabas teritorijām. Alejas statusa izvērtējums teritorijas plānošanas dokumentos sniegts, aplūkojot 13.10.2011. LR Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pantā minētos dokumentus teritorijai, kurā atrodas aleja. Šie dokumenti ir (1) nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Nacionālais attīstības plāns (2) reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma (3) vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojumi, lokālplānojumi, detālplānojumi. Atzinumā apskatīti tieši reģionāla un vietējā līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, īpašu uzmanību pievēršot vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, jo tie vistiešāk nosaka attiecīgās teritorijas izmantošanu.

Datu iegūšanā par īpaši aizsargājamajām sūnu un ķērpju sugām izmantota vizuālās uzskaites metode, alejā veicot katra koka apskati ar mērķi konstatēt aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas. Visas aizsargājamo sugu atradnes kartētas, izmantojot GPS uztvērēju Garmin GPSmap 64 (izmantota LKS-92 koordinātu sistēma).

Kultūrvēsturiskā informācija par Ieriķu muižas aleju izzināta, apzinot pieejamo informāciju interneta resursos un Cēsu novada bibliotēkā.

3. Alejas aizsardzības statuss

Daļa Ieriķu muižas alejas atrodas Gaujas nacionālā parka neitrālajā zonā. Teritorijas izmantošanu nosaka 30.04. 2009. likums "Gaujas nacionālā parka likums". un uz šī likuma pamata izdotie 02.05.2012. MK noteikumi Nr. 317 "Gaujas nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

Ieriķu muižas aleja ir valsts nozīmes aizsargājams dabas piemineklis – aizsargājama aleja. Ieriķu muižas alejas kā dabas pieminekļa statusu un aizsardzības noteikumus nosaka 02.03.1993. likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām", kā arī uz tā pamata izdotie 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" un 22.11.2005. MK noteikumi Nr. 888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām".

4. Alejas novērtējums teritorijas plānošanas dokumentos

Ieriķu muižas aleja atrodas Amatas novada Drabešu pagasta teritorijā.

Teritorijas izmantošanu vietējā līmenī nosaka šādi teritorijas plānošanas dokumenti:

- Amatas novada teritorijas plānojums 2014. – 2025. gadam
- Amatas novada attīstības programma 2013. – 2019. gadam
- Amatas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2037.

Reģionālā līmenī teritorijas attīstību nosaka:

- Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015 – 2020
- Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014 – 2030.

Amatas novada teritorijas plānojuma 2014. – 2025. gadam paskaidrojuma rakstā nav konkrētas informācijas par Ieriķu muižas aleju. Teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstā vispārīgi norādīts, ka novada teritorijā atrodas 15 dabas pieminekļi, kā arī uzsvērts, ka īpaši aizsargājamās teritorijās prioritāte ir unikālo

dabas vērtību aizsardzība un ilgtspējīga izmantošana saskaņā ar teritoriju izmantošanas noteikumiem. Tāpat norādīts, ka novada pašvaldības teritorijā izveidotās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti attēloti teritorijas plānojuma grafiskajā daļā un to aizsardzības prasības nosaka citi normatīvie akti. Amatas novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 344. punktā uzskaitītas novada teritorijā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti, tai skaitā dabas pieminekļi, tomēr Ieriķu muižas aleja šajā uzskaitījumā nav iekļauta. Ieriķu muižas aleja kā aizsargājama aleja attēlota teritorijas plānojuma grafiskajā daļā (1) Amatas novada Drabešu pagasta Ieriķu ciema teritorijas funkcionālā zonējuma kartē (2) Amatas novada Drabešu pagasta teritorijas funkcionālā zonējuma kartē.

Amatas novada attīstības programmā 2013. – 2019. gadam un Amatas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2037 nav informācijas par Ieriķu muižas aleju.

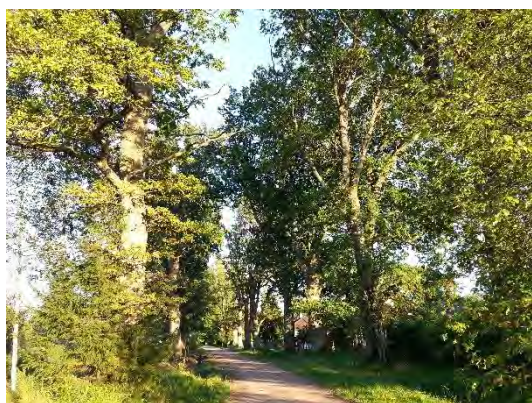
Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014-2030 un Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015 – 2020 vispārīgi ieskicē Vidzemes mozaīkveida ainavas un kultūrainavas nozīmi, raksturojot to kā neatņemamu kultūrvēsturiskā mantojuma sastāvdaļu. Vidzemes reģiona aizsargājamās teritorijas un objekti šajos plānošanas dokumentos kopumā raksturoti kā neatņemama Vidzemes reģiona vērtība.

5. Alejas apsekošana

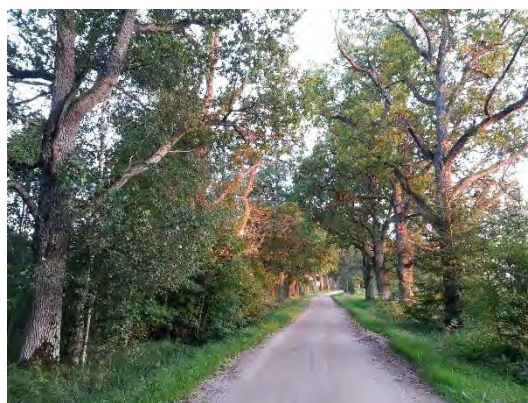
Ieriķu muižas aleja apsekota 2016. gada 25. augustā plkst. 19:10 – 20:30. Apsekošanas sākumā ir skaidrs, saulains, silts laiks.

6. Alejas un tai piegulošās teritorijas vispārīgs raksturojums

Ieriķu muižas alejas shēma un robežu apraksts dots 22.11.2005. MK noteikumu Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” 7. pielikumā. Ieriķu muižas aleja izvietota Ieriķu ciema Kumades un Ozolu ielās un ved līdz Ieriķu muižai. Aleju šķērso Rīgas – Pleskavas šoseja, sadalot aleju divos posmos, no kuriem viens izvietots Kumades ielā (1.attēls), savukārt otrs – Ozolu ielā (2.attēls). Aleju veido vidēju un lielu dimensiju ozoli, kuri stādīti vienā rindā katrā ceļa pusē.

1.attēls. Ieriķu muižas aleja Kumades ielas posmā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

2.attēls. Ieriķu muižas aleja Ozolu ielas posmā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

Alejai piegulošās teritorijas pamatā veido privātmāju apbūve un lauksaimniecības zemes. Īpaši ainavisks ir alejas posms Ozolu ielā, kur ir paugurains reljefs un no alejas paveras tāli skati uz Ieriķu ciemu.

7. Alejā konstatētās īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas un alejas nozīme šo sugu saglabāšanā

Ieriķu muižas alejā nav konstatētas īpaši aizsargājamās sūnu sugas. Alejā konstatētas divas īpaši aizsargājamās ķērpju sugas – brūngalvainā henotēka *Chaenotheca phaeocephala* (12 atradnes) un kausveida pleurostikta *Pleurosticta acetabulum* (1 atradne). Aleja ir īpaši nozīmīga no *Chaenotheca phaeocephala* aizsardzības viedokļa. Sugai nozīmīgi ievērojamu vecumu sasnieguši koki ar dziļām mizas rievām (Ranius et al 2008), tāpēc Ieriķu muižas alejas lielu dimensiju ozoli ar dziļajām mizas rievām veido sugai ļoti piemērotas dzīvotnes. Apkopojot iegūto informāciju par sugu atradnēm, var secināt, ka Ieriķu muižas aleja ir nozīmīga no īpaši aizsargājamo ķērpju sugu saglabāšanas viedokļa.

8. Ieteikumi alejas apsaimniekošanai

No Iecavas alejās konstatēto īpaši aizsargājamo ķērpju sugu aizsardzības viedokļa nepieciešams saglabāt alejas kopumā, prioritāri saglabājami šo sugu atradņu koki, kā arī lielāko dimensiju ozoli.

9. Alejas kultūrvēsture

Ieriķu muižas aleja pieder pie Ieriķu muižas (3.attēls) apstādījumiem, tomēr izsmeļošāka kultūrvēsturiskā informācija par aleju nav pieejama. Dažādos informācijas avotos par Ieriķu muižu galvenokārt aprakstīta muižas apbūve un muižas īpašnieki, kas pastāvīgi mainījušies.

3.attēls. Ieriķu muiža. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

Ieriķu muižas aleja bijusi noteikta kā aizsargājams dabas piemineklis arī pirms 1940. gada, kad tā ar valdības 1927. gada 12. jūlija rīkojumu iekļauta sarakstā Nr. 10 aizsargu mežiem, parkiem, alejām un dabas pieminekļiem.

10. Ieteikumi alejas robežu izmaiņām

Nemot vērā apkopoto informāciju par alejā konstatētajām aizsargājamo sugu atradnēm, alejas kultūrvēsturisko nozīmi un ainavisko situāciju, ieteicams aleju saglabāt valsts nozīmes aizsargājamo aleju sarakstā tās esošajās robežās.

11. Atzinumā norādītie normatīvie akti

Noteikumi par aizsargājamām alejām: Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 888, Latvijas Vēstnesis, 2005, 8. augusts, Nr. 196 (3354)

Teritorijas attīstības plānošanas likums: LR 2011. gada 13. oktobra likums, Latvijas Vēstnesis, 2011, 2. novembris, Nr.173 (4571)

Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: LR 1993. gada 2. marta likums, Latvijas Vēstnesis, 1993, 25. martā, Nr. 5

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, Latvijas Vēstnesis, 2010, 30. martā, Nr. 50 (4242)

Gaujas nacionālā parka likums: LR 2009. gada 30. aprīļa likums, Latvijas Vēstnesis, 2009, 20. maijā, Nr. 78 (4064)

Gaujas nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2012. gada 2. maija noteikumi Nr. 317, Latvijas Vēstnesis, 2012, 21. maijā, Nr. 78 (4681)

12. Atzinumā norādītie teritorijas plānošanas dokumenti

Amatas novada teritorijas plānojums 2014. – 2025. gadam. Apstiprināts ar Amatas novada domes 2014. gada 26. februāra sēdes lēmumu (protokols Nr.2, 2.p.). Pieejams:<http://www.amatarnovads.lv/teritorijas-attistiba/teritorijas-planojumi/teritorijas-planojums-2014-2025-gadam/>

Amatas novada attīstības programma 2013. – 2019. gadam. Izstrādātājs: SIA “Reģionālie projekti”. Pieejama: <http://www.amatarnovads.lv/teritorijas-attistiba/citi-planosanas-dokumenti/>

Amatas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2037. Apstiprināta ar Amatas novada domes 2014. gada 26. februāra lēmumu (protokols Nr. 2, 1. p.). Izstrādātājs: SIA “Reģionālie projekti”. Pieejama: <http://www.amatarnovads.lv/teritorijas-attistiba/citi-planosanas-dokumenti/>

Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015 – 2020. Apstiprināta Vidzemes plānošanas reģiona attīstības padomes 2015. gada 27.jūnija sēdē. Pieejama: http://www.vidzeme.lv/lv/regiona_attistibas_planosanas_dokumenti

Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014-2030. Apstiprināta Vidzemes plānošanas reģiona attīstības padomes 2015. gada 27.jūnija sēdē. Pieejama: http://www.vidzeme.lv/lv/regiona_attistibas_planosanas_dokumenti

13. Atzinuma sagatavošanā izmantotie informācijas avoti

Ranius T., Johansson P., Berg N., Niklasson M.2008. Influence of tree age and microhabitat quality on the occurrence of crustose lichens associated with old oaks. Journal of Vegetation Science 19:653- 662.

Saraksts Nr. 10 aizsargu mežiem, parkiem, alejām un dabas pieminekļiem: Valdības 1927. gada 12. jūlija rīkojums, Valdības Vēstnesis, 1927. gada 12. februārī, Nr. 150. Pieejams: www.periodika.lv

Atzinuma sniedzējs

Evita Oļehnoviča
Sugu un biotopu eksperte biotopu grupās: meži un virsāji, purvi;
sugu grupā: sūnas
Sertifikāta numurs: 128
Sertifikāta derīguma termiņš: 13.11.2014.- 12.11.2017.

